

Fr. R. Krenzwaldi nim.
Eesti NSV Riiklik
Raamatukogu

2012

Üksik number 10 kop.

Meie Mats

Sellimise hind ätteaatmisega aastas 4 r. 50 l.,
6 kuu eest 2 r. 30 l., 3 kuu eest 1 r. 20 l. Toime-
tusest ise ära viies: aastas 3 r. 50 l., 6 kuu eest
1 r. 80 l., 3 kuu eest 90 l. Jätkub iga laupäeval.

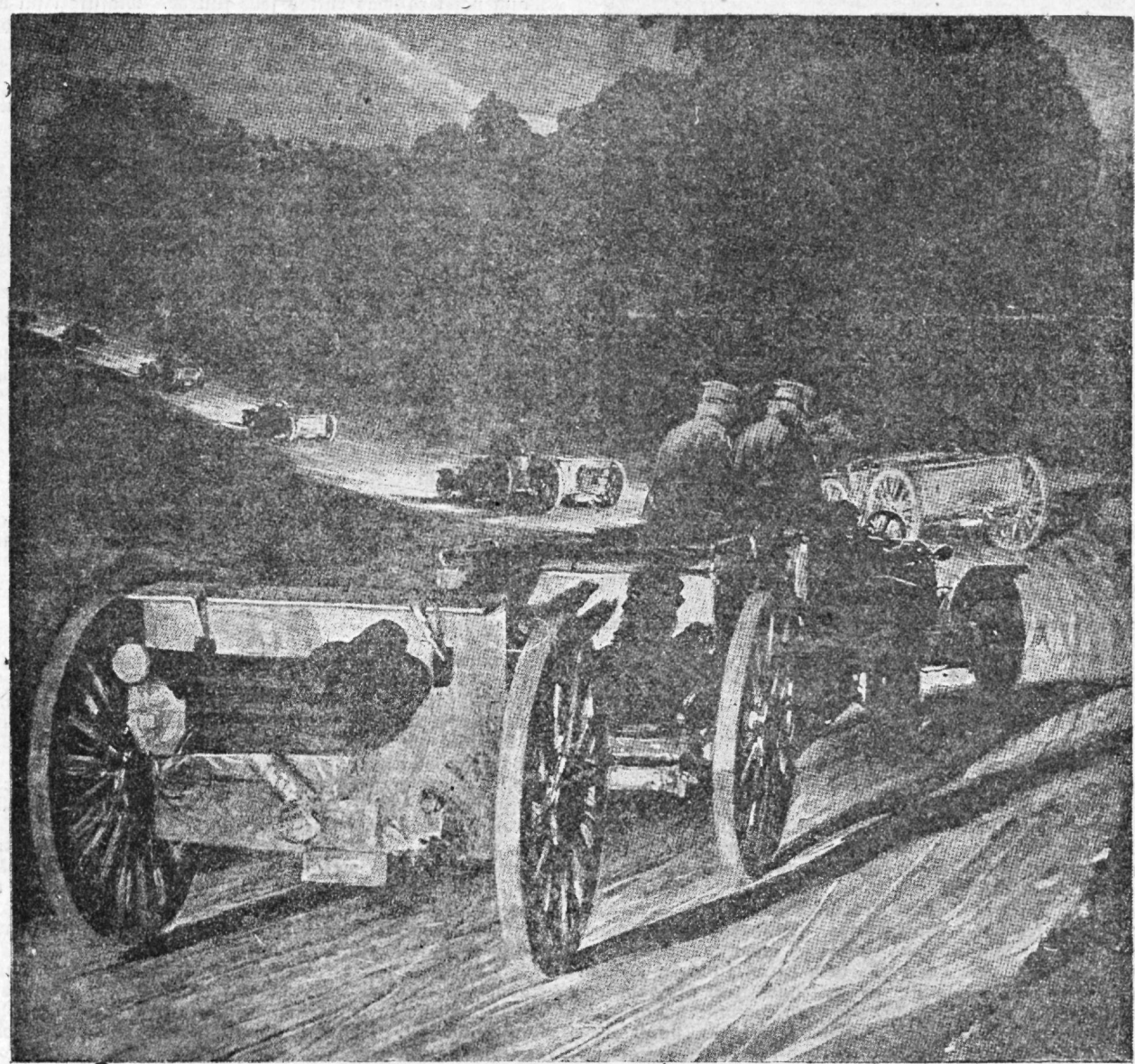
Toimetuse ja talituse:
Tallinnas, Harju ja Püüti uulitsa nurgal nr. 15,
„Leaduse“ raamatukaupluses. Telefon № 740.

„Meie Matsi“ nimi ja selle nimega ühinenud näopilt on ametlikult registreeritud ja kinnitatud, 12. detsembril 1914. a № 34191 all.
Järelegemise eest hoitatakse.

Nr. 24.

Laupäeval, 31. (13. weebr.) jaanuaril 1915.

Nr. 24.

Inglise automobili-suurtükivägi.

Segewas wäeteenistuses wiibiwad kooliõpetajad Pärnumaalt.

Seisawad: Jüri Kornfeldt, kooliõpetaja Pärnust.
Hans Mängel, kooliõp. Patist.
Istuwad: Jaan Mängel, kooliõp. Uue-Wändra
Salemalt. 25. nov. austrialaste kätte wangi langenud.
Lüdig. (Lähemad teated puuduwad.)

Saksa maakuulajad.

A. S. Gren.

I.

Mafurski pani oma wana kõrwi rakkesse, ja astus, mitki kõwemine pähe liikates, duest wälja uulitsale. Wihmasadu oli juba üle jäänud. Pimedas õhus tundus langet niiskuse ja wänget sõnnikuhaisu. Ra tuul waikis. Pimeda ja tühja uulitsa waikust segas ainult tuulelipu käufsumine Mafurski maja katusel, maja enese kahest aknast paistis aga walgus ja pani mudalombid tee ääres liikima. Mafurski naine Therese oli suremas. Seda arwasid kõik naabrid ja ka Mafurski ema, kes haige juures istus. Kuid Mafurski kangekaelne pea ei tahtnud seda uskuda. Noor ja armastatud naisterahwas ei wõi ometi nii ruttu surra, kuna ta mehega kõigest ühe aasta elanud ja neil alles veel üks laps on. Wanad naised teewad muidu kisa oma suremise hädaohuga.

Nõnda mõteldes astus ta tuppja ja lähines puust wõõrile, mille peal haige lamas, käded laiail. On see tõeste see Therese, kellega ta aasta eest kirikusse sõitnud? Põsed siis wajunud, nahk otsaesisel kuiwetanud-kollane, higiga kaetud.

Kuivad huuled tuffatawad korratult, ja hingamine on walus, kähifew. Ülepea on ta kängeste kõhnaks jäänud, wilets ja abitu. Ema talitas pliita ääres, kõhwi soendades. Mafurski puutus tasakesi naise kae külge ja küsis:

„Roh, kudas terwisega lugu on, Therese?“

Noor naisterahwas ei wastanud midagi, kuid filmalaod wõpatafid tal korraks ja hingamine muutus korralikumaks. Waewaga wiimaks filmi lahti tehes, jäi ta tardunud, segase pilguga oma ette wahtima.

Siis läksid filmad uueste kinni ja huuled hakkasid liikuma.

Tema haigus oli ehmatuse tagajärg: kuu aja eest oli lõbusa, punase näoga sakslane juhtumisi siia sattunud wäe-salga seast teda kepiga selle eest löönud, et ta neile heinu tõrkunud oli toomast. Wõib olla, et see närwide halwatus oli. See naisterahwas ei olnud hoopiski saama harjunud, olgugi, et ta talupoja seisusest oli.

Mafurski pigistas hambad kõwaste kottu selle peale mõteldes.

„Jäta ta rahule, Stasja!“ ütles ema. „Temasse ei wõi puutuda. Sõida rutem, kui tale head tahad teha!“

Naabritoas ärkas laps üles ja hakkas tasakesi nutma. Wana naisterahwas ruttas selle juurde. Mafurski jäi mõt-tesse. Raskeid ajad olid kätte jõudnud. Külla oli inimestest peaaegu tühjaks jäänud; kes kerjuseks jäänud, kes teadmata tuhu kadunud. Kooliõpetaja lastsid sakslased maha, sepp läks peast rumalaks, kirikuõpetaja wängis... Mõdatid kor-teris, rekwiisitionid, hirm rufika ja kuuli ees... Elu oli päris pörguks muutunud.

Mafurskil tulid rohelisted, päikesest ülekuulatud wäljad, terwis, rõõmus meeleolu raske päewatöö lõpul, Therese nae-ratufed, tubli wäimetus, rammus toit ja magus, sügaw uni meelde. Ennemalt oli tõeste hea elada olnud; praegu aga hirmus ja segane, tulewik — hoopis tume ja teadmata.

Laps waikis, ema tuli wana inimese lohistawal sammul.

„Stasja, ära unusta, et linna 20 wersta on... Kas hobust sõõtsid? Roh, sõida siis. Ja ära sa ilma arstita tagasi tule. Anna kas wõi wiimane kopikas. Ja ruttu!“

Mafurski seisis veel mõne filmapilgu woodi ees, kumar-das ja suudles naist otsaesise peale. Meelemärkusetä olekus jostistas naine midagi, huuli karmeste liigutades. Mafurski wihastest, wäsinud filmadest leegitfes salajane piin.

„Roh, kaua sa kõhmerdad!“ torises ema. „Sakka juba kord minema!“

„Aga kui arst tulla ei taha?“ kahtles Mafurski.

„De ifka! Ju tal ifka ristiinimese weri südamel! Aga sedel wõta igats juhtumiseks kaasa. Osta aptegisti.“

Mafurski katkus veel korraks taskus neljats kottu teera-tud paberit, mille peale külas laialt kuulsa rohu nimi oli kirjutatud, mis üheksa haiguse wastu aitab, ohtas ja astus wälja, uft tasakesi enese järele kinni tõmmates.

II.

Sõita tuli metsateed. Öreda, kõrge müülrina tumendas mets mõlemil pool ääres. Tee oli aukline ja wilets, kuid Mafurski ei tahtnud harilikku, suurt teed mööda sõita, sest et metsateed kaudu wersta kolm lähem oli, ja teiseks, tundis ta siin julgema olewat, niihästi Saksa maakuulajate salkade kui ta teerööwliste poolest, keda wiimasel ajal rohkestest figi-nenud oli. Mafurskil oli elawalt meeles, kudas kõster ühe jurija juurest hiljuti koju jõudis: särgiwäel, hirmu ja külma pärast hambaid lõgistades.

Madalad, tumedad pilwed kogunesid nagu wiirastused, tuulehiil mühistas wahest kuuselatwades ja raputas okstelt siis wihmajagaraid maha, ja siis tundus, nagu oleks mets täis salajõstmat.

Wahetewahel kostis unise linnu särtsutamine, waresed tõusid parinal ja kifaga lendu.

Sõbune jooksis karmeste, pead raputades; tema jõudsas, kindlas jooksus oli midagi rakkast rahustawat ja julgustawat. Wanter sõttus ja lojises mööda aukusi ja puujuuri õhulise mullapinna all. Üksifilmi läbitungimata pimedusesse wahti-des tundus Mafurskil, nagu sõidats ta mööda pikka kangi-alust kuhugile maaalusesse riiki. Siis tõstis ta pead ja waatas tihedaid, pikaldaselt liikuwaid pilwi.

Mafurski mõtles Therese, oma elu ja praeguse teekonna peale. Raskelt, koondatult liuglesid tema mõtted. Wiletus oli järsku tulnud. Tema, Mafurski, poolt ei olnud mingisugust süüdi selleks. Ta maksis korralikult oma maksud ära, töötas wirgalt, ustus Jumalat ja hauatagust elu, toitits wahel maeseid ja oli oma naisele hea ja hoolikas mees. Aga fiiski on majapidamine korraga wiletuses, Therese aga wistleb, sakslase poolt läbipeksetult, seal kodus ja ägab ja tunneb piina, ja ta ise sõidab õõsel linna, elu taalu peale pannes...

III.

Mets lõppes, tee muutus paremaks ja laiemaks. Mafurski kosis kuue alt wana hobuuri wälja ja tõmbas tikust tuld. Kell oli 12. Veel poolteist tundi kuni linna, ja hommikuks jõuab ta juba koju tagasi, kui õnn hea on. Wend on linnas woorimeheks ja annab hea meelega ühe oma kolmest hobusest. Kõrw on juba wäsinud, wisatab liiga tihti peaga, ja ei jõuaks tagasi teel enam küllalt kiirelt sõita.

Ja korraga kuulis Mafurski, et leegi temale wastu sõidab.

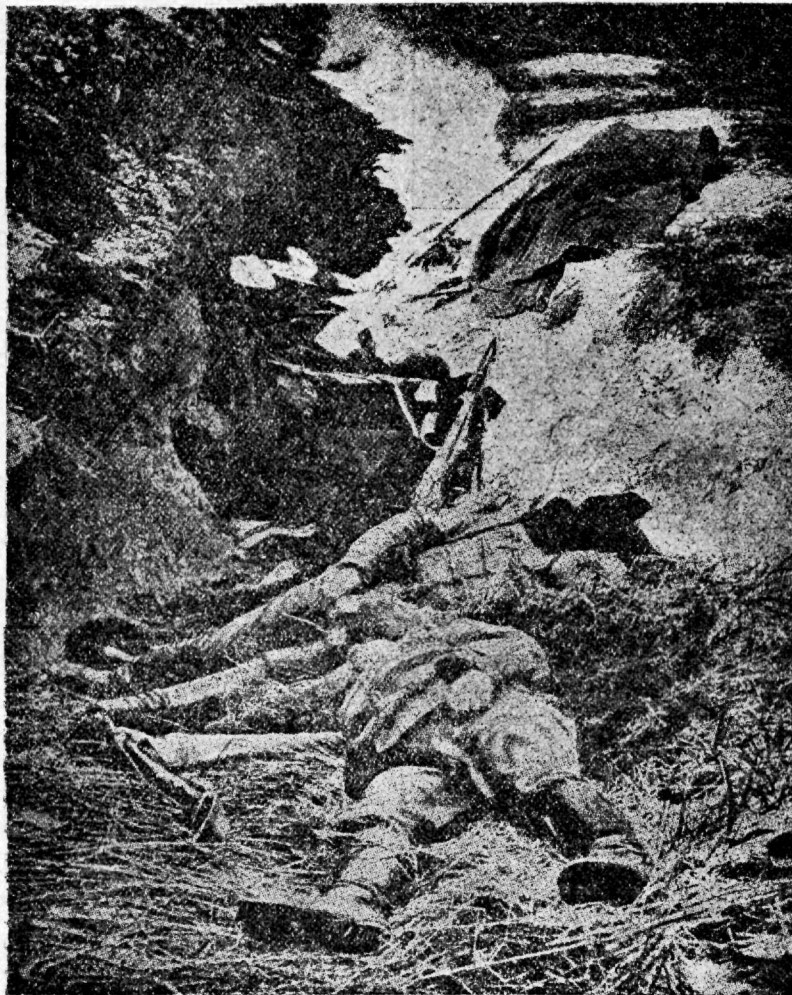
Pimedusest kostis labja plagin ja hooste puristamine. Mafurski tõmbas ohjaid, kuulatades, pingule; warsti oli tal selge, et need ratsanikud on. Kuna ta näiud ei teadnud, kas need wenelased või koguni sakslased on, siis pööras ta teelt ära põllu peale, seal tähelepäemataks jääda lootes.

Plagin lähines; kuulbus tasast jutukõminat. Kõrw ajas

kaela sirgu ja hirnus heledalt, kärstitult, jalaga kraapides. Ürahirnumud Mafurski wihastas ja lõi teda. Silmapilgu pärast kostis nägematade hooste wastuhirnumine ja wantri piiratsid ruttu tumedad

ratsanikkude kogud ümber. Neid oli rohkesti ja Mafurski mõistis, et see üks ümbrustonnas ringi luitawatest Saksa maatuulajate falkadest oli. Rohkudes waatas ta sakslaste otsa, kuid ei seletanud pimeduses nende nägusi. Üks ratsutas nii ligidale, et tema hobuse sõõrmetest palawat auru Mafurski peale hooas ja küsis Poola keeli pürsides:

"Mis sa siin teed?"

Raitsetraawis...

"Lukom."

Tumedad kogud taganesid mõne sammuga peale. Wäl-gatasid tuled, ratsatasid paugud. Langes alla surma must tiib.

Mafurski seletas Saksa keeli, mida ta selgeste mõistis.

"Sõidna linna arsti järele. Raine on raskesti haige. Ei julgenud hommikuni oodata."

"Aga mis pärast sa põllu peale pöörasid?"

"Kuulsin hooste labjaplagnat ja kartsin."

Ta otsiti läbi. Sakslane wõttis kõil wälja, mis taskudes oli: muri, raha, wana ema rohufedeli ja andis ohwitseri kätte.

"Maha lasta!" ütles ohwitser kalgilt soldatitele. "See on jalatuulaja."

Mafurski tardus ja, temale näis, et kõil mõtted temas surid, ja ta ise ka suri.

"Mis eest?!" kisesendas ta ja hakkas nutma. "Ma olen Mafurski, aga mitte salatuulaja!"

Kirju pildina lendasid tema peast läbi roheliised wäljad, There-se kaunidused... Kõik oli ja mitte midagi ei saa olema... Ja ta ise, Mafurski, kaob kuskile, ja keegi ei saa teada, kudas see oli...

Ta käed seoti kinni. Ta rabeles, kuid kiskus raugeses maha ja jäi istuma. Tahtis hüüda — aga ei saanud.

Ühele sõjakangelasele.

Mul oli üks hea sõber —
aus aitaja, kindel ja truu,
nüüd pole mul teda enam —
surm sulgunud tema suu!

Kuid kaugelt Poolamaalt tuuled
mul toowad weel terwiseid talt,
need tuuled, mis tema kalmu
seal suurdelnuud hellamalt.

Mu sõber, sa puhka rahus!
Ei asjata surnud sa,
sest ühes teistega alles
sa hoidsid me kodumaa!

Kiitlana kui kõlab weel Eestis
me hella ema keel,
jääb meile kalliks eestujaks
ju taunidus ja mehe meel!

R. Põld.

Türgi sõjamehed. Mitmesuguste väeosade esitajad.

Rudas meie ratsameesteks saime.

Wabatahtlik Oswald Haaf, kes 26. novembril W. kaldal pahemast käest ja pahemast jalast haawatud sai, praegu Tallinnas rawitsemisel wiibib ja 15. weebruaril uueste sõjameheks tagasi sõidab, saatis toimetusele pikema kirja, milles muu seas järgmist kena lookest kirjeldab:

Meie wäesalk läks edasi, meie aga, üks wšwod mehi, jäime maha sõoma. Olime sõdmise lõpetanud, hakkasime teistele järele minema, tuid walisime otse tee läbi metsa. Waevalt saime metsas natuke aega käinud, kui korraga kuulsiime, nagu puristats kuskil hobune. Mehed tohe arwama: kus hobune, seal ka meest peab olema. Ja lähemegi tafahtlusest luurates na ule maad sinnapoole edasi. Silmitsime otse wahelt ja leiame, ühes tohas seisawad kümme hobust puude külge koidetult, aga muidu kõik sõiduks walmis. Luurame weel, et kas on kuskil ka mõnda meest näha, kes neid hõuseid walwab. Aga ei kedagi. Arutame omakeskil, et wiist on plagama pannud. Silmitsime teraselt ka puude otse, ehk on sinna roninud. Asjata waew. Korraga kuulsiime nagu norstamist. Lähme hiilates sinnapoole, kust see hääl tuli ja leiamegi sealt mehed magama. Meie imestus oli nii suur, et esiotja ei teadnud, mis nüüd kõige parem oleks peale hatata. Seal tuli hea mõte, pisut nalja teha. Korrasime siis tafahtlusest nende piisid ära, peitsime endid jälle puude taha ja karjusime korraga „hurra“. No, seda nalja nüüd! Oli nii, nagu oleks neile keegi piitfaga selga löönud. Sedawõrd ruttu ärkasid nad ülesse, kargasid jalule ja hakkasid oma piisid otsima ning wahtisid kohmetus segaduses ringi. Seal hüüdis üks meie seast piigates: „pole waja enam otsida!“ ja nüüd said nad aru, et ilusaste lõssu on langenud. Üks nendest kargas põgenema, aga nüüd läks ka mets elawaks: meie mehed tulid oma peidukohtadest välja ja piirasiid nad sisse. Weel suurem kui meie imestus ennemalt, oli nüüd nende oma. Nad ei tahtnud kudagi aru saada, kudas meie nii lähineda olime wõinud, et nad seda ei kuulnud, sest neil olnud ometi waht wäljas. Selgus, et see ka wäsimusest magama oli uinunud. Meie wõtsime nüüd weel nende piisid ära, muud sõjariistu neil enam ei olnud. — piisid olid juba meie käes. Siis sõitsime nende hooste selgas omadele järele ja wiisime nad ühtlasi wangidena oma ülema juurde. Seal lastisid mehed põlwili ja palusid, et neid ruttu ära tapetaks. Ja meie ülema küsimuse peale: kes neid siis tappa tahab? wastasid nad: ega wenelane ei tapa, waid piinab seni kui sureb. Muudugi seletati neile nüüd ära, et nende hirm täieste asjata on, ja mehed jäid warsti üsna rahulikuks. Peale ülekulamisest saadeti nad sõjawangidena Wenemaale.“

Sõjamees waenuwäljal.

Lõpeb hirmus sõda,
Tuleb rahu aeg!
Kallis, ilus suwi —
Kena õnne aeg!

Sinu atna alla
Ilmun jälle ma,
Armusõnu sulle
Kõrwu sofstan!

Aga kole sõda
Kestab edasi,
Ja ka wali tali
Piinab armuta;

Lennates tuul puhub
Üle kraawide,
Üle waenu-wälja,
Üle metsade;

Tõttab kodu-maale
Sinu juure ta,
Terwisid sul kannab
Minu huuledelt.

Tasafelt sul kõrwu
Tema sofstab
Cesti sõja-mehest,
Sinu kallimaft.

Sinu armsam wiibib
Austria piiri peal,
Mistest kaitse-kraawis
Wahi-posti peal.

Mõtetes ta saadab
Läinud aegast,
Tasafesti weereb —
Pisar palgele.

Sinu nimi keelel,
Pilt tal südames —
Tuhat ford sul truu
Ta walmis surema.

Mööda läheb tali,
Tuleb kewade:
Lõpeb hirmus sõda —
Tulen tagasi!

Lõpeb hirmus sõda,
Tuleb suine aeg:
Jälle kaheksa
Käime käsikäes!

Johannes Ströome.

Petrogradi 145. linna laastaretist melle awaldamisest saadetud.
E. t.

Cesti sõjamehe kiri.

Saratawis, 11. jaan. 1915. a.

Armas Sõber! Palun mitte pahaks panna, et Sulle warem ei kirjutanud sõjawäljal, nagu lubasin, aga ajad olid seal dige kasinad, jellepärast ei olnud mul wõimalik. Nüüd aga, kus ma 13. novembril L. linna all pahemast käest haawata sain ja Saratowi linna haigemajas wiibin, kirjutan Sulle omaft wiimastest lahingust, kus ma haawata sain.

Sõ magasime rahulikult koobastes üle, hommikul oli ilm kaunis külm, kraabi 8—9. Päite hakkas nina tõstma, kui meid koobastest wälja lamandati ja ligidal olewasse metsa kästi minna. Mets oli suurema kui puuni ära purustatud jummandidest, jurmukehad lamastid puude rägastiku all. Meid seati seal igauks oma paika karauki, et õhtut oodata ja siis sakslase peale tormata.

Metsas tuld ei lastud teha, sest et waenlane muidu märku saaks. Mii olime terve päewa ilma sõdmata ja joomata seal. Õhtul, kui juba ehatäht paistma hakkas, lamandati meid metsast wälja lagedale põllule, loeti seal meie ülesanne ette: waenlast jellest külast wälja ajada, mis meie ees oli, umbes poolteist wersta meist eemal. Kui see loe-

August Piibe,
Narwaft. Praegu sõjawäljal.

tud oli, kamandati meid ahelasse (tšepi), et sel kombel küllale lähineda. Neli roodu meid oli, neljas rood jäi aga lipuga maha, ja meie kolm roodu läksime küla poole, sest rohtem meie polgust üle ei olnud jäänud. Kui meie edasi läksime, hakkasid meie suurtükid üle meie peade waenlase peale tuld sülgama. Umbes neljajada samm külast eemal kamandati meid kogu titulahingu jaoks, aga waenlastest ei olnud ei kipu ega sõpu kuulda. Meie jooksime kogu, seadime tükid vastu waenlast ja sammusime küla poole, ja nii läksime kuni küla teise otsa, olime väga rõõmsad, et Saša poisid meid nähes putked on teinud. Jstusime sinna maha ja lubati mahorkat keerutada, kellel on. Ah jah, ühe asja pidin kirjutamata jätma: päeval, kui metsas olime, käisin teise Cesti poisiga (Wärnu Wana-Wändra pois) metsa ääres külas, leidime küla rahwa ära peidetud mesipuu maa seest, tuupisime oma katelotid, millega meie supi toome ja teed keedame, mett kõige kargebega täis, aga saime waewalt metsa tagasi, kui juba sealt wälja kamandati, — aega süüa ei saanud. Aga nüüd, kus teised mahorkat hakkasid keerutama, mina seda ei teinud, sest et sellega õppinud ei ole, selle eest aga nüüd ruttu kätt meepotti toppima, ja nii sain mõne hea juutäie kinni pista, kuni jälle edasi kamandati teise küla poole, mis meist umbes tats wersta kaugel oli. Seal see küla pöles. Meie hakkasime üle küلمانud, kintud põllu minema, tikutjad vastu waenlast; kui üsna küla ligi saime, kästi maha heita, et järgi waadata, kas waenlast seal on. Warsti tulid maakuulajad tagasi ja teadustasid, et ka see küla tühi on. Nüüd hakkasime kolmanda küla poole sammuma, mis ka pöles ja umbes werst maad eemal oli. Kui sinna küla ligi saime, olid juba haawatud ja jurnud seal maas ja palusid abi. Et meid aga väga wähe oli — umbes 500 meest — ei lastud meid neid kandma hakata. Need olid meie ja Saša maakuulajad seal kogu võrkanud ja nii nad jäidki ilma abita sinna maha, kuigi mul hale meel oli, ja mõtlesin, et ka mõne sekundi pärast nii wdin abi paluda, aga teha polnud niidagi. Olime päris küla ligikal ja vastu tuld oli juba näha, kuidas Saša poisid siltasid metsa poole, mis külast umbes 10 0 samm eemal oli. Meie läksime kuni küla lõpuni, jällegi ei üht wastast. Küla otsas ütles jälle komander: nüüd teeme veel suitu ja näete, kuidas jakselased meid kardawad ja metsa jooksewad. Nüüd mina jälle ruttu meepotti kápupidi ja teised mahorkat keerutama. Mõne minuti pärast läksime edasi vastu metsa. Umbes jada samm eespool metsa lasti meid maha heita ja saadeti üks rood ette waatama. Mina ootasin põnewuses, et millal Saša leierkast hüüdma hakkab. Juba meie eel minew rood hakkas „hurra“ hüüdma ja walgutiruel kamandati meid tikuwõitlusesse. Meie tormasime „hurra“ hüüdega edasi ja, korraga, hakkas kuulirahke meie peale sadama. Ma tundsin, et kael dige tibe on ja katsusin mitu korda käega kas eht haawatud olen, aga et pime oli, ei wdinud näha, kas märg, mis taela peal tunda oli, weri eht higi on. Nii tormasin edasi. Jooksime esimestest koobastest üle, kes ees olid, lõime maha, ja tormasime edasi, treshwasin ühe juure jaksaga wastamisi. Nii kui teda lüüa tahtsin, idstis ta käd üles ja palus dige haledalt. Ma jätin ta maha lõmmata. Mina wiisin oma jao wangi, ja siis tormasime edasi, sest eespool mängis üks leierkast dige kõwaste. Kui sinna saime, panid Saša poisid jooksma ja jätsid kuulipilduja maha. Meie ajasime neid umbes poolteist wersta taga, et meid aga liiga wäheks jäi, pöörasime siis tagasi waatama, mis jaksad metsa jätsid. Seal olid tats mortiri-suurtükki, üks kuulipilduja ja 28 koormat kraami. Siis, kui tagasi läksime, alles tundsin pahema käe sõrmes walu ja ta käiest tuli werd. Nüüd mõtlesin, et kaelast weri jookseb, aga kui järgi waatasin ja tundsin, et kädnal walu on, oli kuul pehme liha sisse nii kergeste tunginud, et ta sealfamas wälja tõmbasin. Sõrmest oli küll kuul läbi jooksnud, aga luu oli terve ja pehme liha sees ei teinud need haawad suurt walu, nii et ma sidumise punkti ei läinudki ja roodu jäin kuni 14. nov.. Siis tahtsin oma ära wõetud kraami ka järgi waadata: seal oli leiba, suitulaha, pränituid, kohwi, juhkrut, küünlaid, kirjutusmaterjali, hobuseriistu, saapaid, sooja peju, tats wäikest waati ja hulk pudelitega wiina j. n. e., nii et meil selle päewa päris pühad olid, ja alles teisel päeval

Austria wangihooone ääres. Tunnimees-
flaawlane ei teela tšhehi wangis wiibi-
wale Bene-sõjawangile läbi atna raha
andmasti.

Laafareti lõksin L. linna ja sealt mitmest linnast läbi kuni
Saratowisse, kus ma nüüd wiibin ja warsti jälle loodan
sõjawäljale sõita. J. J. Joosep.

Cesti sõjamehe laul *).

Eiin Poolamaal, Warszawi taga,
On liiwased mäed ja maad.
Eiin rändan — ei üal mina maga.
Sing, millal küll rahu ja saad?

* * *

Cesti sõjamees ratsutab, hobu tal wahus,
Eüda ei ole tal üalgi rahus.
Edasi, edasi, ikka ta hüüd,
Wõidelda, wõidita, on ikka ta püüd!

J. J. Joosep.

*) Saratowi laafareti meile soadetud
S. t.

Dr. med. Hindhede

Cestujulik kofaraamat

on praegusel kallil ajal meie pereemadele väga tarwilik.
Terwisliised, maitswad, odawad toidud. Hind 70 kop.
„Teaduse“ kirjastus, Tallinnas.

August Pilt,
Saaremaalt. 16. okt. S.
all haawatud.

August Kütt,
Jaroslavi l. haam. S. all
šrap. parem. käest ja küll.

Nikolai Agu,
Põistkult. 20. okt. S. i. vab.
käest haam. Praegu par.

Eugen Waindorf,
Baltistist. Teadmata ka-
dunud.

Jakob Wartberg,
Tallinnast, Siberi kätt.
Teadmata kadunud.

Baldemar Heimberg,
Wardi w. Tall. kr. Sõja-
wanguka Sakamaal.

Hans Ahnewer,
Stargarti linnas. Saksa-
maal wangi.

Johannes Suitslepp,
Tall. Siberi l. 2. okt. W.
all rinnust ja jalast haam.

Jaan Joost,
hallistest. W. all haam.
Praegu sõjam. Berliinis.

Alex. Waldmann,
haapsalust. haam. 2. nov.
jalast. Praegu parancm.

Oskar Paal,
Tallinnast, poisimees. 9.
det. W. all langenud.

August Drik,
Põistkult. Siberi l. haam.
8. nov. W. piirkonnas.

Pawel Pedasson,
koolitõpet. Kolga Jaanist.
Galiitsias teadm. kadunud.

Heinrich Puusepp,
Riiaist. Poissimees. 20. nov.
lahingus jäljetult kadunud.

Lewet Rattasepp,
Kuena w. Tall. kr. 6. nov.
R. all haawatud.

Kristjan Roosmann,
Laihaare w. Pärnu kr.
W. all haam.

Jaak Rangur,
maal. Karsti w. Pärnu kr.
W. all tormijooksul lang.

Johannes Loming,
wabat. Umblast. haawa-
tud. Praegu tobus par.

Aleksander Riis,
W. all lahingus teadmata
kadunud.

Johannes Bütmit,
Tallinnast, weskter. Aust-
rias wangi.

Aadil Wares,
Rõitkalt. Saawatud oktoobrikuul W. all.

Juhan Sipat,
Karksi w., Pärnu kr. jaanit. W. all sõbrap. peast b.

Hendrik Kuust,
Liiwimaalt. 15. aug. haam. Nettekburgis wangis.

Annes Bälbe,
Rõitkalt. 8. detf. Galitsias langenud.

Daniel Kehemets,
Wõrumaalt. 15. okt. haawatud.

Johan Pöder,
Hallisteft. Haam. 17. aug. Austerias. Praegu par.

Wilhelm Multer,
Karksi, Tall. kr. 12. detf. B. j. ääres par. õlast ja sel. b.

August Mawere,
haam. 2. all 6. nov. Lähed wabat. uueste sõjaw.

Johannes Kivimägi,
Tudolinnaft. Bahwuse eest Georgi risti saanud.

August Nairesmägi,
haawat. R. all. Praegu Kaasani haigemajas.

Juhan Wõsu,
Wõru kr. Sakkamaal wangis.

Peeter Kuff,
Karksi w., Pärnu kr. Siberi t. W. all tead. kad.

Karl Awik,
Pajata w. Teadmata kadunud.

Tõnu Reudorf,
Ragawere w., Georgi r. saan. ja okt. langenud.

Ludwig Pärtelpoeg,
Tallinnaft. Austerias wangis.

Hans Wenel,
wabata. Märjamaalt. 15. nov. haam. pahem. t.

Aleksander Mumm,
Nakrest. 18. okt. Galitsias. haam. Praegu paranemisel.

Johann Djason,
Wijandi kr. haam. 12. nov. 2. all. Siberi kätt.

Rudolf Plessiwa,
Portuni w., 9. nov. suust haam. Uueste sõjaw.

Eduard Witter,
Kundaft. 2. all haawatud. Uueste sõjawäljal.

Belgia kuningas sõjamehe mundris.

Wankuwal troonil.

Woldemar Urbani roman wabastamise sõjast.

(23. järg).

Puudusid igasugused ruendused, nagu neid riigil tarwis läks. Romano nägi, kudas kuningas trooni hoidwad kunstlikud toed aegamisi, kuid järelandmata wankuma hakkasid. Hoop hoobi peale Siitsiliaft tulewad Siobi-sõnumid, et kaheteist- ja kaheksateist tuhandelised wäeosad peotäie wabadusenõudjate ees wastu panna ei suutnud, et ohwitserid ja soldatid sõjariistad maha wiskasid, polgud laiali läksid, mõjusid Neapolis nagu kewadetuuled talwe peale.

Duekondsed, keda seni ainult omakasju piüidmine koos hoidnud, kadusid nüüd ükshaawal laiali, rotid lahkusid laewa pealt. Kindral Nunziante kõmuline ülesastumine, kes kõik aurahad jämedal kombel tagasi saatis ja kuningas Viktor Emmanueli laagrisse astus, ei olnud ainuke seesugune juhtumine sõjawäe seas. Polgud tõrkusid lahinguwäljale minemast wõi jälle wõitlemast, kui waenlase wastas seisid. Kõik oli mädanenud ja koitanud, alt kuni ülesse. Nagu talw oma walju walitsust kewade wabastawa hingedhu wastu pidada ei suuda, nii pidi ka siin kõik wana langema, et uuele ruumi teha.

Terwet trooni kokkulangemise kurbloolust nägi Romano oma filma ees. Ammu juba haudas puhkawate esiijade pattude eest pidi nüüd nende wiimane wõju wastama.

Kuigi Neapoli juuni-märs nüüd suur polnud, kuid Neapoli kuningakojas peeti seda siiski lähinewa maru ettekuulutajaks.

Braegu oli prefekt sealt tulnud. Ta oli kuningale mehesõnaga kinnitanud, et Neapolis ainult siis wõimalik on rahu alal hoida, kui uus ministerium nimetatakse ja rahwale ammu ja sagedaste juba lubatud, aga seni ilka weel andmata konstitutsion antakse.

Franz II oli sel ajal kaastümmend neli aastat wana. Nasta ja kolm kuud istus ta juba oma ijade troonil. Ta teadis halatsemisewäärt wähe sellest, kudas lugu tema riigis oli ja kui head need kohalikud walitsuseasutused olid, mida tema duekondsed eeskujulisteks kiitsid. Nüüd tulid aga pörutawad siindmused ja duekondsed kaotasid pea. Kuningas oli kõigega nõus, mis Romano temale ette pani ja kirjutas sellekohasele manifestile kohe alla. Rahwas pidi oma konstitutsioni, asemikkude logu ja wastutawad ministrid saama. Need olid ifegi juba nimetatud ja Romano hooleks oli ainult weel selle wäljakuulutamise. Kas on sellest abi loota? Kas on weel wõimalik kõrgelt käiwaid ärewuse laineid rahustada?

Waewalt kaks tundi hiljem löödi manifest iga uulitsanurgale Neapolis ülesse, ja prefekt filmitses oma kirjutustoa kardinale warjus rahwast all platsil, kes tihedates salkades müürikuulutusi lugesid. Nagu kaebelune oma kohtunikkude poolt otsust ootab, nõnda uuris Romano nende inimeste arwamisi, kes manifesti lugesid.

See oli hukkamõistmine, mis ta nägi. Lugejate halwaksapanewatest nägudest, põlastawatest ölade kehutamistest, pillawatest lentsõnadest kõlas temale järelandmata „Piig hilja! Piig hilja!“ wastu. Üst ja sõnakuulmine olid kadunud. Seda wana mängu ei ustud enam, ja Romano istus nukralt toolile. Ta nägi küll, kudas lugu oli ja millest puudus oli. Aga ta oli oma ausõna Neapoli rahu eest pandiks andnud ja tahtis oma sõna pidada, ja kui ta ka oma elu rahwa waigistamiseks oleks pidanud jätma.

Üks läks lahti ja Beatrice astus suures ärewuses sisse.

„Mis sul on?“ küsis prefekt jahmatades.

Hoosalt pani Beatrice ukse enese järele kinni, kuulatas siis weel filmapilgu, otsekui kardaks ta, et keski temale järele tuleb, ja alles siis, kui ta kindlale otsusele jõudnud oli, et ta tõeste ifaga ükfinda on ja keski neid ei kuule, langes ta äkitselt ifa ette põlwili ja kaebas nuuksudes: „Ma ei suuda enam, ifa, mu jõud on otsas. See käib üle minu wõimuse!“

Ta nuttis kõigekibedamaid pisaraid ja ägas, nagu kätega kattes, kramplikult. Selle ebahariliku tundmuse wäljahoowuse üle kohkudes ja imestades ühtlasi, waatas prefekt kõigepealt filmapilgu temale tummalt otse. Siis tõmbas ta tütre käed õrnalt

näo eest, tõusis püsti ja tõstis ka oma tütre jalule. Kuna ta temal kaelast kinni wõttis ja pea oma õla wastu najatas, filitas ta temal pehmelt juukseid ja sofistastas: „Mis sul on, Beatrice? Mis käib üle sinu jõu? Rahusta ennast ja ole minu uhke, tark tütar, kes sa ikka olid. Rõõnele, mis on juhtunud?“

„Ta on minu wastuwõtmise toas,“ sofistastas neiu nõrgalt, nagu ahastufes.

„Kes?“

„Hertsog.“

„Sa mis edasi? Ta on juba nii mõnda korda seal olnud, ja sa oled ikka mõisilik olnud.“

„Jah, wiha ja põlastufega südames olen ma naeratanud ja ikka naeratanud — nüüd ma enam ei suuda. Nüüd pead sina, kes sa mind sellesse seisuforda oled juhtinud, kaasa aitama.“

„Siis saada ta minema, mu laps,“ tähendas prefekt lihidalt, „üttele tale, et sa haige oled, ta tulgu teinekord jälle.“

„Seda olen ma kõik juba temale ütelnud, aga sa ei tea, kui halb lugu on. Ta tahab selget wastust, sedasi või teisiti. Ta on meie plaanidest aru saanud. Ta ei taha ennast enam ninapidi wedada lasta. Ma pean ja või ei üttelema.“

Prefekt waatas filmapilgu tardunult oma ette. „Siis üttele ei, Beatrice,“ wastas ta siis lihtsalt.

„Sa tahad seda?“ küsis tütar ruttu.

„Mine ikka, meil pole teda enam tarwis, ja kui sa ja ei taha öelda —“

„Jja!“ hüüdis neiu etteheitwalt wahela.

„Noh, hea küll, siis üttele ei.“

„Sa sa ei kardad, et ta meile weel wihafemaks waenlaseks jääb kui ennemalt, kui näeb, et teda petetud on.“

„Temal ei ole mingisugust tähtsust enam. Tegu ta mis tahab. Mul ei ole teda enam tarwis. Peale selle on tal käff wõitlusseinda minna. Ta läheb oma polguga Cosenzasse toetusse.“

„Sa ei mõtlegi selle peale.“

„Kudas?“ imestas prefekt.

„Tal ei tule meeldegi, ennast mässajate wastu saata lasta. Ta on teatanud, et ta haige on.“

„Sa jääb Neapolisse?“

„Muidugi.“

Jälle mõttes prefekt filmapilgu, alles siis ütles ta teatud rahuga: „Seda parem. Siis murrame tal siin kaela. Kui ta enese haige üttele olewat ja lahinguwäljale saatmisest nõnda kõrwale hoiab, siis tuleb ta lihtsalt kinni panna, kas haigemajasse või aresti. Embkumb. On ta haige või argpiiks. Ütle sina temale pealegi ei, kui sa ja ütelda ei taha.“

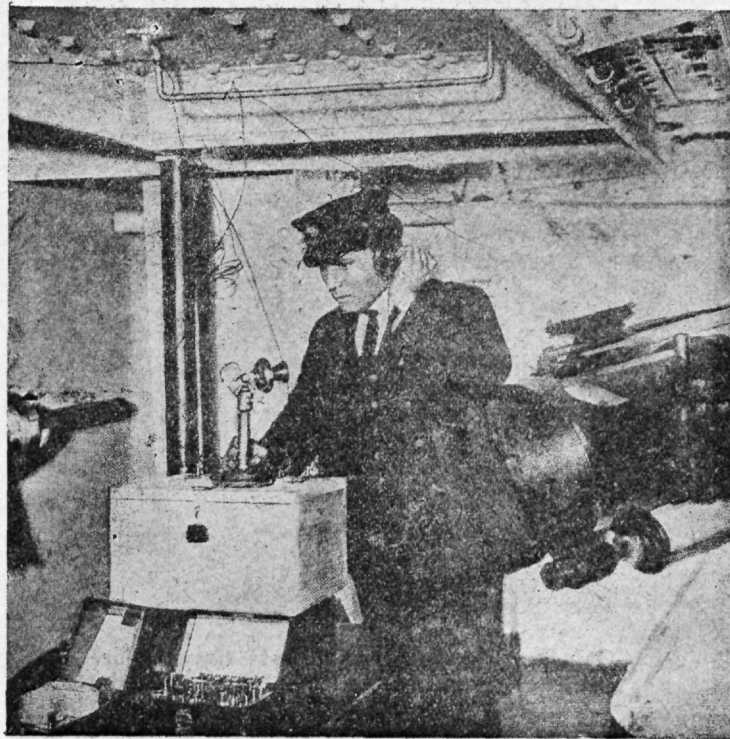
„Ütle sa ise seda.“

„Mispärast?“

„Ma — — ma ei või üttele temale, mis sa tahad, ma — — ma ei või teda lihtsalt enam filmatoatski näha.“

„Hea küll. Siis saada ta siia.“

Danelikuna selle wabastamise üle oma kõige suuremast ja raskemast murest suudles Beatrice oma isa kirdlise tänutundmussega põse peale.

Wabal merel wiidawa Inglise kaubalaewa kapten kõneleb tradita telefoni kaudu weeteesti Saksa ristlajate eest taitsewa Inglise sõjalaewaga.

„Sea asi nii, isa, et ma teda enam ei näe,“ sofistastas ta sealjuures.

„Oh, sellepärast ei pruugi sa mures olla,“ wastas prefekt ohfades, „ta läheb minema, nagu märjaks kastetud koer. Muidugi ei anna ta seda meile ilmasti andeks, et teda petnud oleme, aga ta ei pääse meile ilmasti ka enam liiga lähedale.“

Ja ta kõlistas.

„Mario,“ ütles Beatrice sisse astuwale teemile, „mine minu salongi, sealt leiad sa hertsogi di San Baltosa. Ütle temale, et minu isa temaga kõnelda soowib,“ ja lahkus isa juurest.

Dhwitser näitas Beatrice tagasitulekut ootanud olewat. Et nüüd prefekt ise temaga kõnelda soowis, paistis temale heaks ettetähendusseks olewat.

Kui ta Romano tuppast astus, tõusis see kohe ülesse ja ulatas temale sõbralikult käe.

„Olge heaks, wõtke istet, herra hertsog,“ algas ta lahke häälega.

Ka kõigewähematti kohmetust ega segadust ei olnud tema hääles ega ülespidamises märgata. See oli täielikult see wormifindel, angerjalibe, paenduw õuekõndne, keda hertsog Ugo temas tundis Salawiha tõusis temal mõtte juures, et see mees, kes alati, kui teda juba pääsemata peos arwati olewat, jahmatawa panewa pöördega, ussi libedusega wälja lipas, teda nüüd meelega ehk ninapidi wedanud, suureste petnud ja omakasuks tarwitanud on.

Salgate haawatuid Egorewski linna lahkaretis. Nende seas eestlane J. Pöder (X), Hallistest.

„Herra prefekt,“ algas hertsog tõsiselt, „preili Beatrice on teile arwatawaste teatanud, milles asi seisab.“

„Muidugi. Beatrice tõi mulle tõeste selle ootamata sõnumi, et teie tema kätt palute.“

„Ma ei tea, kuidas see ootamata võiks olla, herra prefekt, sest et teie wastuwõtmine ja Beatrice ümberkäimise wiis mulle julgust andsid loota, et minu ettepanek teile mitte wastumeelt ei ole.“

„Oh, herra hertsog, ärge kahtlege sealjuures, nagu ei oskaks me teie poolt awaldatud austawast ettepanekust küllaldaselt lugu pidada. Soowimata kosjadest ei wõi ega tohi nii siis kõnetki olla,“ selatas prefekt wäga libedalt, wäga aupaklikult ja sora-walt, „ainult liiga ruttu tuleb see —“

„Liiga ruttu, herra prefekt,“ heitis ohwitser terawalt wahela, „kuna ometi mitu kuud juba mööda läinud on, mille puhul teil ja teie preili-tütreel küllalt aega oli asja läbi kaaluda?“

„Ja ometi liiga ruttu, mitte minule, waid Beatricele. Teie saate wäga hästi aru, herra hertsog, et see Beatricele terweks eluküsimuseks tema täies suuruses on. Kas te wõite pahaks panna, kui ta seda asja hästi küpselt läbi kaaluda tahab.“

Hertsog sai wäga hästi aru. See oli wana mäng. Temale ei tahtetud weel ja ega ei öelda. Seeford aga ei tahtnud hertsog enam uue edasilükkamisega nõus olla, ta ei wõinud seda ka. Kes teadis, mis ühe-kahel kuu jooksul sündida wõis? Kui Neapoli senine walitus kofku langes, siis oli ka temal kõige wiimase aeg oma saaki tabada, enne kui see hiljaks jääb.

„Herra prefekt, lubage awalikult ja ausalt üksteisega kõnelda.“

„Aga herra hertsog!“ heitis Romano wahela, otsekui pahandades selle üle, et mõelda wõidak, nagu poleks ta seni ausalt ja awalikult talitanud.

„Laske mind wälja rääkida, herra prefekt. Teie teate: wastuse puudumine on ka wastus. Palun, ärge rääkige wahela. Wäga wõimalik, et mind homme enam Neapolis ei ole.“

„Kudas nii!“ hüüdis prefekt imestades. Ta teadis juba kolm päewa, et hertsogil sõidukäsi käes on, et ta polk juba teel on, hertsog ise aga kõik rattad selleks käima pani, et teelemineku käjust mööda pääseda.

„Ma pean nii siis täna wastuse saama, kindla wastuse, mis mul tulewiku kohta juhtnõuiks oleks,“ jatkas hertsog edasi. „Teie olete ehk nii lahke, ja annate wõi saadate mulle selle wastuse weel täna.“

„Aga mul on wõimata teile kindlustust seesuguses asjas anda, milles ma ise kindel ei saa olla.“

„Mina aga arwan, et teie wäga hästi kindlat wastust wõite anda, sest et teil kuudekaupa aega oli seda asja läbi mõtelda. Ma palun wabandada, herra prefekt, et nii tungiwalt nõuan, aga ajad on praegu rahutud. Ma tahan teile ainult selgeks teha, et ma oma ettepanekut enam — korrata ei wõi, kui ma ka täna wastufeta jään.“

Sellega kumardas hertsog wormilikult ja lõpetas läbirääkimise, kuna ta uhkelt usse poole pööras.

Kui Romano ükfi jäi, muutus tema nägu tume-tõsiseks, järelmõtlikuks, nagu enamaste alati siis, kui ta teadis, et kedagi teist teda nägemas pole. Hertsogi lahkumine oli nagu natuke liiga järsku tulnud ja pani teda jahmatama. Wõi oli see ähwardus? küsis ta eneselt. Milllega mõtles ta ähwardada? Mis ta siis teadis? Prefekt oli wiimase ajal wäga ettewaatlikuks muutunud. Niipalju kui ta ka järele mõtles, ta ei leidnud ühtegi põhjust, millepärast ta hertsogi ees kartma oleks pidanud. Aga ilmasi ei ole hea enesele waenlasti teha. Seda wana tõde ei tundnud keski parem kui prefekt Liborio Romano.

Waewalt oli Beatrice hertsogi lahkuwat kuulnud, kui ta uueste isa kabinetti tormas ja suures ärewuses küsis: „Koh? Ta läks minema? On kõik lõppenud?“

„Ma usun küll,“ wastas isa pikkamisi.

„Sumal olgu tänatud!“ ütles nei u sügawa ohkamisega ja hakkas isal tänulikult kaelaft kinni.

„Lase aga mind nüüd ükfinda olla, laps,“ ütles see, tüttart kergelt eemale tõrjudes, „mul on weel tegemist.“

„Mis sa tahad teha?“

„Ühe pika, pika kirja hertsogile kirjutada.“

Küsiwalt waatas tütar tema otfa.

Ta naeratas kurwalt ja ütles siis tasa ja usaldawalt: „Sa tead ometi, et siis hästi palju sõnu tuleb teha, kui midagi öelda ei taheta.“

(Järgneb.)

Moskwa Cesti sõja-latsfaret.

Sõjahaawatud ja Moskwa Cesti feltfi tegelased.

- 1) Hra Grünbaum, feltfi asutaja. 2) Proua Grünbaum, feltfi asutaja abikaasa ja wanem halas-taja õde. 3) Seltfi korrapidaja hra Wahtramäe. 4) Johannes Loming, Amblaft, 26. okt. L. linna all haawatud. 5) Tedremaa, Tallinnast, haawatud austrialaste poolt kaelaft. 6) Jakobson, wadatahtl. Laatuft, käest haawatud. 7) Kaew, väga raskest pörutatud, peaft segane, ei mäleta oma nime. 8) Burmeister, Amblaft. Pörutatud rinnuft. Läheb uueste sõjawäljale. 9) Reeditsjon, Saaremaalt, käest haawatud. 10) Brenner, Pärnuft, mõlemift jalast haawatud. 11) Eichhorn, welsker Tallinnast, haige. 12) Silm, Tallinnast, käest haawatud. 13) Abro, Tallinnast, käest haawatud. 14) Berg, Tallinnast, käest haawatud.

Wifa waenlane.

(Dhwitteri kirjast).

... Ustawate inimeste käest kuulsin järgmisest juhtumist... Hiljuti juhtus üks meie wäike wäesalk ühisku maja peale, mis tulest ja kuulidest puutumata oli jäänud. Tahtsid juba sisse minna, et puhata... Aga wõta näpuft. Majast lähwatafid paugub. Sakselased! Hallasid maja peale lastma. Wastfid taua... Kõit jäi majatejeks waitfels... Meie omad hakkawad lähinema... Kõit on waitne... Lähewad juba julgeste... Waewalt jada sülda weel minna... Trah, trah, trah! Ja majast hakkas jällegi kuulisi sadama... Wastfid pööningult... Meie omad taganefid jälle ja hakkasid uueste maja peale tuld andma. Warsti jäi majatefes uueste kõit wait... Ja uueste hakkasid meie omad araneetud majale lähinema... Kõit on wait... Zõudsid üsna ligi... Piirasid ümber... Midagi ei ole kuulda... Üks soldat kargas juba trepi peale, tahtis ukse-lingist kinni wõtta... Haksti! Pauk läbi ukse sisse tehtud augu, ja soldat kukkus, olast läbilastult. Luleandmine aga majast algas uue jõuga. See kord keldri atendest. Solbatid wiidi tagasi, ei wõinud teada, kui palju sakslasi seal majas on. Sõjaasjanduslist tahtjust sellel majal ei olnud. Päril patt oleks olnud inimesi asjata tema arawõtmise peale raisata.

Saabeti lähemasse suurtükiväe seisukohta... Poole-tunni pärast toodi seal suurtükki ja seati sündasje kohta. Majateje juurde saabeti waherääkija ettepanekuga, alla anda. Kui ta waitfele majatejele taunis lähedale oli jõud-

nud, ilmus ühe akna peale kiwris pea. Nähtawaste peeti majatejefi meid teraselt filmas. Waherääkija teatas sakslastele, et neile ette pandakse wiibimata alla anda, sõjariistad maha panna ja majast wälja tulla, wastasel korral hakkab suurtükki wie minuti pärast maja peale tuld andma. Waherääkija kõneles muidugi Saksa keeles. Wastufeks kōstis taunis puhtas Wene keeles:

"Ei! Kõige minema, wõi meie hakkame lastma."

Ja tagant järele käisid waherääkijale tõeste paugub: üks, kaks, kolm... Kolm pauku.

Anti mäekühmu peale teada, kuhu suurtükki oli seatud. Wbach! Ja jälle: bu-bu-buh! Algas suurtükki muusita. Pauk mäekühmul ja plahwatus majateje kohal.

Mõne minuti pärast hakkas majate kottu langema, warsti selle järele suitsema ja põlema.

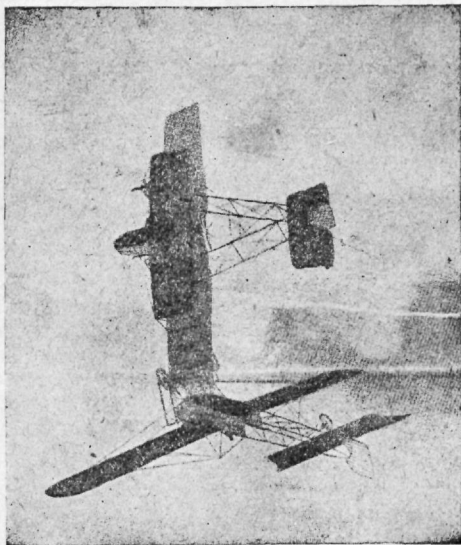
Kui rusud laiali koristati, leiti mitu sōwele põlenud furnuteha. Need mehed olid arwatawaste juba pääsikuulide läbi surma jaanud. Keldris aga lamasid kolm aralämbunud soldati furnuteha. Minult üks nendest oli haawatud ja seegi tergelt. Need olid need wiimased maja kaitsejad, kes allaandmise ettepanekut wastu ei wõtnud. Wifa ja wapper on meie waenlane, kuid jeda ausam wõit..." "Saxa."

Ilmus trükitist uus raamat lugupeetud Nooresoo kirjawarast

Merepildid.

Sind 15 kop.

"Leaduse" kirjastus, Tallinnas.

Pilt kujutab üht kahewõitlust Prantsuse ja Saksa lendurite wahel, mille puhul kergete tiibadega „Bleriot“ Saksa raskema lennumasina tuleruti on käänanud.

S i r m.

Rumenia kirjaniku *Mihail Sadoveanu* jutustus.

Ühel hommikul, just kuu aega pärast wana Tudor Lupastu surma, astus noor herra Jonika majautsest välja ja ei leidnud oma hobust ukse eest walmilt, nagu ta seda alati oli harjunud leidma.

Tihti on need otse tihiised asjad, mis inimest wihastawad, mis siis weel rääkida nii suurest hooletusest, mis herra Jonikat takistas õigel ajal armsamaga kokkusaamisele jõudmast. Ta läks näost tulipunaseks, pöörutas jalga wastu maad, hüüdis julase, kelle süü see oli, oma juurde, andis tale neli tugewat kõrwalopsu ja weel mõned platsud ratsapiitsfaga ning käsitsis siis Cäsari — nii oli hobuse nimi — filmapiilk ette tuua.

Sulane wõttis mütti, mis pörutuse puhul maha kukunud, üles, pani pähe, sülitas kõrwale werd ja läks talli. „Niisugused metsalised!“ kisendas noor mõisnik ja pööras siis walitseja poole.

See — wana, kogenud mees, kes juba kaua aega perekonna teenistuses seisis — ütles rahulikult:

„Tasa, tasa, herra Jonika, see mees on süüta. Cäsarile oli tarwis raudu alla lüüa ja ta toodi alles praegu. . .“

„Lori! Mis asja on teil, alati wahele segada!“

„Herra Jonika, pidage meeles, mis ma ütlen. See ei ole paari kõrwatüllu pärast . . . aga teie peate teadma, kellega teil tegemist on. Teie tegite ülekohut, kui seda meest löite. Nastasfe on harilikult kinnine, aga kui ta kord prahwatab, siis pole ta wihal piiri. Ka õnnis mõisnik — Jumal olgu ta hingele armuline! — hoidis teda, kuna ta muidu ka alati wirt ja tugew on!“

„Lollus“, hirtwitas Jonika. „Parem kandke hoolt, et mulle hobune rutemine sija toodaks!“

Nastasfe tuli waitides, õhetawate põskedega, Cäsar ratsutidpidi käeförwal. Ta oli suur ja tugew kui hiiglane ja tal oli laks terawat filma. Mõisnik ei waatanudki tema peale, waid kargas sadulasse ja sõitis sinna, kuhu armastus teda kutsus

Mõni nädal pärast seda tahtis mõisnik Jasfi linna sõita. Tema oli suures kitsikus, sest tale oli suuremat rahasumma

tarwis. Ei aidanud, ta pidi oma mõisa Roskani pandiks panema.

Kuigi taewas sel päewal sugugi head ilma ette ei kuulatanud, käsits mõisnik ometi hõhused trosta ette rafendada. Siis otks ta kõik tarwilised paberid koku ja pakkis kohwrisse, tähele pannes, et midagi ei puuduks, sõi ruttu lõunat ja käsits siis, et trosta ette sõidaks.

Walitseja teatas aga, kutsar olla äkki haigeks jäänud, kuid tema asemele olla juba mees leitud. See paksumud ennast ise selleks.

Mõisnik wihastas, pahandas walitsejaga ja astus mõimijedes trostasse.

Kui trosta liikuma hakkas, tõstis ta filmad üles taewa poole. Seal olid suured hallid pilwed põhjast koku kogumas ja pärastlõunane päike kõrwetas.

Jonika Lupastu palawam soow oli, et ilm hea oleks ja ta plaanid täide läheksid.

„Wihma ei tule wist küll mitte“, sofistatas ta, siis kisedas kutsari poole: „Sõida rutemine, et me wihma kätte ei jää!“

Kutsar pööras oma punase näo läbitungiwate filmadega poolelti üle õla, ja ta pealmine huul tõmbas ennast naerule:

„Wõib küll olla, et wihma ei tule ja pilwed üle lähewad. . .“

Kange wiinahais tungis mõisnikule ninasse — wihma tõusis tal südamesse.

„Murjatu“, kisendas ta, „pidid sa enda ka just täna täis lakkuma?! Niisugused raiped!“

Ja juba tahtis ta üles karata ning kutsarist kinni kahmata, kuid see pööras oma näo tema poole — mõisnik nägi, et see Nastasfe oli ja — jäi äkitselt wait.

„Urge kartke, armuline herra. . . kui õnnetus sünnib, siis ei ole see minu süü.“ Ja jälle tõmbas mehe pealmine huul ennast naerule. Ta pööras ümber ja andis hobustele piitsa.

Mõisniku filmad jäid kutsari laia selja ja karwase kulla peale peatama — ja tal tuli meelde kõrwalopsude lugu. Tõepoolest, sel mehel puki peal oli hiiglasuur keha ja ta näis ka riialas olewat, aga kõige selle juures oli ainult walitseja süüdi, kes tale niisuguse mehe kutsarist andis. Tarwis oli walitsejat-waenlast karistada, tarwis oli ta minema kihutada. Sest mis ta õieti mõtles? Pärni tema elu niisuguste narruste pärast kaalu peale. Tõsi küll, julase effitus polnud suur olnud ja tema oli tale selle eest paar tublit kõrwatüllu andnud, aga see on ju igapäewane asi. . . Ja kudas ennast Nastasfe seekord ülespidas? Sülitas werd, waitis ja jäi tufajeks. . .

Mõisnik katsus oma mõtteid mujale juhtida; ta mõtles neiu peale, keda ta armastas, sügiste jahtide peale, mis weel ees seisis, elu peale Pariisis — mureta, hädaohuta elu peale, millest ta mitte poleks lahkunud, kui wana ära ei oleks surunud — kuid siigawas südames näris ometi hirm, kaswas ja kaswas.

Hõhused traawisid ruttu maanteed mööda edasi ja trosta pörises aeg-ajalt mütsudes üle sillakeste. Jonika Lupastu hällis, hall tolmumantel ümber; trosta pehmelt iftmel, ja suur tolmupilw tõusis wantri tagast lendu.

Väänes kogusid suured mustad pilwed koku.

„Taewas lähew pilwi!“ kisendas Nastasfe pufilt.

„Kitefewihm tuleb!“ wastas mõisnik. „Kas ei oleks parem, kui ümber pööraksime.“

„Taga targemalt! Ei! Meie sõidame edasi!“

Jonika filmitsees jälle kutsari karwast kuktal ja mõtles: Ei tea, mis see paks pealuu andub? Mees, kes wiina joob, sajab, sülitab ja hobuseid juhib, on wäga naljakas! Tema pole iial Pariisis käinud, ei tea siis ta, mis elamine tähendab, sest tema elu wõib loomaeluga võrrelda. Tema ainsaks lõbuks on — joomine, ja weel iial pole ta närwid uust asju nähes wärienenud. Need on kui kõied. . . Mis wõib niisuguse mehe poolt oodata? Waata, nüüd istub ta kõrgele pufis, pea joobnud, piitsutab hobuseid ja kõneleb nendega. Hobustest saab ta enam aru, kui mõisnikudest. Ei tea, mis ta küll mõtleb? Mis ta tunneb?

Mõisnik Jonika tõstab oma kahwatanud, liihisele musta habemega piiratud näo üles ja küsib:

„Nastasfe, kui palju maad on weel Moldawi äärde?“

„Raunis palju, sest siin kõrtsti ei ole“ — vastas Nastase naerdes.

„Eeäralik viis nii minuga rääkida,“ mõtles Lupasku.

Äkitselt kattis suur must pilw päiteje tinni. Walgus wähenes järsku.

Nastase tõmbas kuube toomale ja wõttis piitsa kätte — hobused jooksid tuliselt, kergete piitsahoopide all wabisedes.

Kõrgel, pigimustade pilwede all, liitusid fakilised udu-loorid. Läänest kostis sügaw kohin ja mürin — äge tuulepuhang jookkis üle lagendiku.

Nastase andis hobustele piitsa ja trooska lendas ida poole, Moldawi poole, kuna ahwardawad pilwetombud ilka lähemale ja lähemale jõudsid.

Kui trooska jõekaldale jõudis, sähwatas läänepoolt pimedast pilwest pikk walgujuga nagu wingerdaw madu — mürisew kõuekümin järgnes tale, nagu oleksid kaljud kottu langenud, ja torm, mis ainult seda mäkki näis oodanud olewat, tuhises, kohises, mühisest hulgudes üle maa.

Ruttu jooksid hobused jdest läbi. Suure waewaga jõudsid nad läbi wahutawate woogude teisele kaldale ja jooksid siis ligida metsa poole, mille must äär pilwedeest waewalt teistfugusena eemalt filma paistis.

Naerunäol pööras Nastase ümber ja ütles mõisnikule mõne sõna.

See pani käed kõrwa taha ja küsindas kõigest jõust:

„Mis ja ütled?“

Nastase kumardas weel kõrgemale mõisniku poole ja ütles:

„Warsti jõuame metsa! Olge nüüd ettewaatlik!“

Mõisnik tundis, kudas ta süda rinnas hirmu pärast wärises. Nastase wõttis tastust wiinapudeli ja trimpas paar tugewat lonksu; siis pööras ta jälle herra poole:

„Kui ma waremalt wanaherraga sõitsin — Zumal üllen-dagu ta hinge. . .“

Tuul pühkis muu minema, — Lupasku suutis waewalt mõnda sõna, nagu: metsmaja — aru saada, siis läks tormi-jõud nii suureks, et enam midagi polnud kuulda ega näha. Iim läks pimedamaks ja pimedamaks — äkitselt jõudis trooska metsa, ja sügaw pimedus, täis kohinat ja wingumist, mattis ta oma põue. Kuulda oli ümbrusest ainult prafsumist ja hulgumist.

Ja ühes pimedusega tungis mõisniku põue ka kole hirm; oli, nagu oleks üks külm käsi pimedas ta südant kobanud.

Ta tõstis filmad üles Nastase poole, kuid pimedus oli nii suur, et ta teda ei wõinud näha.

Äkitselt tuli tal meelde, et tal sõjariistagi kaasas ei ole, et ta kadunud on ja et Nastase ta meelega hufatusesse on wiinud. . . Lohat mõtet keerlesid ta peas, kole hirm ajus ta rinda ja wõttis tema üle pimeduses ning marus ilka enam ja enam wõimust.

Ja trooska lendas ja lendas õõsel läbi kottpimedada metsa. Kõrgelt tulid tuuled nagu jääkoobastest, purunewate okste pragin kostis kui appihüüe läbi metsa. Kord kajas seal nagu hirmus laul, kord nagu walus nutt.

Ja ilka laugemale weeres trooska läbi pilkase pimeduse. Äkitselt kostis läbi filmapilguks wähenewa maru inimese hääl; kuid tuul neelas selle koha jälle ära.

Trooska jäi seisma. Kõrk tulekuma walgustas metsa-ööd tee ääres. Seine walgus liikus edasi ja tagasi ning tuli ilka lähemale ja lähemale.

Seledas walguses ilmus metsawaht, kirwes käes.

„Kes on?“ küsis ta lähemale tulles ja trooskat walgustades.

„Mina, wend Jha!“ küsindas Nastase puki pealt. „Ma hüüdsin sind. See wäraw lahti, ma sõidan õue!“

Metsawaht walgustas laternaga kutsari nägu, astus siis kolm samm edasi, wõttis hobuste suu äärest tinni ja wiis nad ise üle kitsa silla, awas wärawa ja juhtis hobused õue.

Kui mõisnik trooskalt wälja astus ja tupp tahtis minna, wärises ta nagu haawaleht.

„On teil külm, armuline herra?“ küsis Nastase.

„Jah, külm,“ sofstas Lupasku, hambaid lõgistades.

„Mis teha,“ naeris kutsjar, „seda tuleb mõnikord ka ette!“

Kiipea kui hobused talli pandud, tulid metsawaht ja

Ingliše kättid Belgias Saksja maakuulajate salga lähinemist walwamas.

kutsjar tnppa, wõtsid kolde ees istet ja hakkasid tasakesi juttu ajama.

Wäljas möllas maru ilka weel edasi. Ahju kõrwal woodist wahtisid wahetewahel metsawahi linakakalised lappeid uudishimulikult wälja. Metsawahi naine oli püha-pildi ette küünla põlema pannud ja palwetas.

Mõisnik lamas suures woodis ja kattis enda lambanahast kaugelaga wärisedes tinni. Lahtel silmil wahtis ta Nastase poole; oli, nagu oleks ta temale midagi tahtnud ütelda; kuid Nastase ei pannud seda tähelegi, waid ajas metsawahiga elawalt juttu.

Sa mõisnik Lupasku õppis aru saama, et ka alamatel inimestel, kes wiina joowad, silmitawad ja sajatawad, südames headus afub. Nad kannatawad kõik lõõgid ja alandused ning — ning annawad andeks.

Wiina mõju.

Ühes Persia wanas raamatus leidub looke sellest, kudas kurat ühele üksiklasele töötas, et ilmasti teda enam mingi-fuguste awatlemistega ei küsa, kui ta kord ühe nendest kolmest pattust teeb, nimelt, waba waliku järele: kellegi ära tapab, liiderliku tunni mööda saadab wõi ennast wiina täis joob.

„Inimeste surmata on patt ja hirmus kuritegu,“ arutas üksiklane endamisi. „Liiderlikult elada — on suur häbi ja patt ühtlasi. Lähem parem joon enese täis, et kurat mind enam ei küsaks.“

Üksiklane läks kõrtstu, hakkas jooma ja jäi joobnuks.

Zuhtumisi tuli tal seal jutt ühe liiderliku naisterahwaga, see meeldis temale — ja ta tegi patu ära. . . Seal aga tuleb korraga selle naise mees ja hakkab teda peksema; üksiklane hakkas wastu ja lõi ta maha. Sel kombel tegi üksiklane kõik kolm pattu ära: jõi enese juua täis, saatis liiderliku tunni mööda ja tappis inimese, algas aga ainult wiinast.

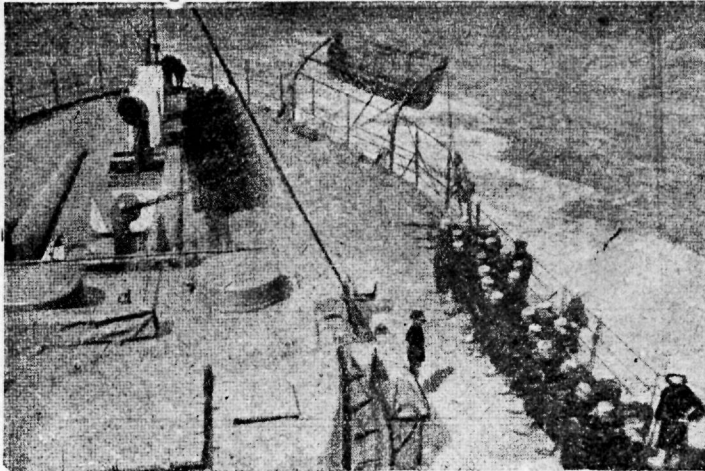
Sakslase lahke käsi.

Mullu kewadel suples üks sakslane Ostende lähedal meres, sattus aga sügawasse, wajus wee alla ja pidi uppuma.

Zuhtumisi lähedal wiibiw Belgia madrus largas wette, ujus wee alla ja tõi ta wälja.

„Diguse järele peaksite madrusele 20 franki andma,“ ütles tema tuttaw tale sealfamas, kui ta juba madruse abil meelemärkusele oli toibutatu.d „Ta pani oma elu teie pärast kaalu peale, ja ilma temata poleks teid enam olemasti.“

„Mih, ei!“ hüüdis päästetu. „Kui ta mind wee seest wälja tõi, olin ma juba kolmweerand surnud, järelikult saab ta ainult wiis franki.“

Austria madruste harjutused.

Läbi maapealse põrgu.

VII.

Sõjawangid — kassakad.

Eila oli Saksa vägedel meie omadega kokkupõrkamine, kusjuures sakslased paarklimmend „summadani“ ja mitufada puuda piisirohtu vastu taewast lastsid. Mitmel wenelasel see tosu wälja wõttis, seda mina ei tea, aga sakslaste rõõm oli pärast lahingut suurem kui lastel jõulu laupäewa õhtul õlgede sees „passi“ liities — oli ju Saksa kuuel wäekorpusel korda läinud kahte Wene kassakat korralikult wangi wõtta.

Joodi enne tublid šampanjeri napsid sõjawangide terwiseks, ja siis algas wali ülekuulamine. Tõlgiks oli noor Saksa leitnant von Schafskopf, kes oma isa mõisas Türgimaal weidi Wene keelt porsfima oli õppinud.

Esiteks toodi wanem, habemik wang ette.

„Kudas sind kutsutakse?“

„Mind wõi?“

„Sind nimelt — keda siis muud?“

„Minu nimi on juba ristamisest saadik Ejafei . . .“

„Ejafei, washe blagorodie!“

„Sinu isa nimi?“

„No kudas isa nimi, washe blagorodie? . . . Kudas ristiti, nii hüliti — ei tea . . .“

„Kudas ei tea?! . . . No kudas sind isa järgi kodus kutsutakse?“

„Ah, isa järgi wõi? . . . No ikka ühtepuhku Iwanow, washe blagorodie.“

„Kudas su liignimi on?“

„Liignimi? . . . Ei, washe blagorodie, wot sedasama liiga nime ikka mul juba ei ole . . . mul ei ole midagi liiga, washe blagorodie!“

Sakslased tõmbasid pead imestuse pärast olanuffide wahela ja sõistasid tüki aega tasakesi isekestis. Siis läts ülekuulamine endist soodu edasi:

„Oled ja kassakas?“

„Mi kas njet-s! Ei ole . . .“

„No kes ja siis oled?“

„Pskapsoi, washe blagorodie.“

Jällegi oli sakslaste imestus suur. Wõeti Wenemaa laart ette ja hakati suurestegewate klaaside abil „Pskapsoi“ linna otsima — ei leitud! . . . Ja keegi ei uskunud, et habemik sõjawang „Pskapsoi“ on. Wiimaks tuli major Tigele otsusele:

„Pskapsoi“ — see on ju ometi tema familie (liignimi)! . . .“

Ja kirjutatigi ülesse:

„Ejafei Iwanowsohn Pskapsoi . . .“

Niitid toodi teine kinnipüütud „kassak“ ülekuulamisele. See ei mõista sõnagi Wene keelt. Sakslased arwastid esiteks, et mees teeb wigurisi, ja kukkusid teda mehe moodi sõimama. Wang sai kah wihaseks ja põrutas:

„Mis ja, kurat, rõõgid! . . .“

„Aha!“ otsustasid sakslased: „See ta nimi ja liignimi ongi.“

Ja paberile kriipsutati:

„Michael (loe: miischel) Kurt Koegit.“

Peeti tikk aega aru. Wiimaks jõuti otsusele, et see pole wististe keegi muu kui Eskimo kassak, kõige metsikum ja kõige hirmjam kassak.

Mehed wiidi palati alla ja wahid pandi juurde.

Aga kui hommikul wangidele Saksa moodi kohwi mindi pakutama, oli palat tühi — kassakad olid kadunud, nagu tina tuhka! . . .

Wilistati ja wannuti, sajatati ja sõimati . . . Wiimaks wõttis aga major paberilehe ja kirjutas teadaandmiseks ülemusele:

„Meie liigume, ühtlugu lahinguid, liities edasi (kuhu poole, seda ei öeldud!). Wõeti kassakaid wangi. Sõjawäe meeleolu on päris erakorraliselt hea.“

Wiimase teadaandmise lausega olime meiegi Surmasõlme-Jüriiga päri. Sai ju ometi terwe päew „tippida“ — no kuhu ta siis ikka jääb, et meeleolu ei pea 125 kraadini tõusma! . . .

Pärast tuli meil komanderiga sõjawangidest ja nende põgenemisest jutt. Wana sõjamees ei salanud sugugi oma imestust, kuna ta olanuffisi tehitudes tõneles:

„Donnerwetter! Sellest ei suuda mina sugugi aru saada, mis pagana külgetõmbamise jõud sel Wenemaal on? . . . Wõtad fa wenelased wangi, — filmapill pühivad nad Wenemaa poole tagasi. Sinnaamasse tormawad ta — meie mehed suurte saltadena; austerlastest aga ei malfa rääkidagi — neil on ju päris haigusseks saanud Wenemaa poole putked teha . . . Wõi mine tea? . . . Seinertord istud isegi mõnufaste ja mõtled . . . wiimaks tuleb hirm, et hakka õige ise kah Wenemaa poole putkama. Päris imelik tohe! . . . Ja mis kurabi pärast, tuleb küsida, inimesed jooksewad?! . . . Mina seda muud moodi küll seletada ei osta, kui seega, et Wenemaa pinna poolest madalamal seisab kui Saksa- ja Austriamaa — sellepärast kõik weerewadki sinna . . .“

Paugud! . . .

„Summadanid“ wihisewad läbi õhu.

Leitnandid pistawad weel wiimaseid „pitfi“ „teerispassiks“, soowiwad üksteisele „pikka iga“ ja marsiwad tulelitiile.

Suur lahing on alganud . . .

Bean siin weel lõpuks wäikest wahetuhtumist meelde tuletama: meie nimes Jüriiga ei meeldinud Saksa majorile! . . .

Sellepärast pandi meile uued nimes: minu nimi on niitid siin „Friedrich von Loehk“ ja Surmasõlme-Jüriil — „Georg von Salto-Mortale.“

Selles pole aga midagi imelikku — on ju kodumaalgi kah niisuguseid teisendisi olemas, kus Raarismaa — „Rübenberg“, Juurikas — „Jurich“ jne. on.

See tuleb ju inimese seisusest ja — „elemendist“ . . .

Preedit Tõht.

P. S. Kodumaale kirjutan ikka wana moodi.

Meinde kessel.

„Sa pole sõbrannale weel kirjutanud, et mehele lähed?“

„Ei.“

„Mispärast?“

„Mis teda, waejefest, kurwastada!“

Wäeharjutustel.

Sõjaritstade wäbese taga-
wara pärašt õpetataše Salka
maakaitsewäelasi ilma püs-
sibeta. Mälestebest.

Kotka pilguga waatas Preisi leitnant ritta asunud maakaitsewäelased üle ja ütles:

"Ma tahan teile sõjapidamise õpetust anda. Püüsi teie ei saa, neid ei ole ka teil tarwis. Lootuse järele teid lahinguliinile ei saadeta, waid teie sõdimise kohaks jääb järelewäe piirkond. Ja seal pole püüsi waja. Kõigepealt peate teie õppima „hoch" karjuma."

"Seda ostame meie juba ilma igasuguse õpetuseta..." wastasid maakaitsewäelased alandlitult.

"Õeste? Noh, karjuge korraks natuke..."

"Hoch!" mõirgasid maakaitsewäelased.

"Küllalt! Küllalt!" hüüdis leitnant, kes kurdiks ähwardas jääda, „näen, et mõistate. Nüüd asume järgmise õpetusliku juurde. Kuna teil, nagu juba ütlesin, järelewäe piirkonnas tuleb sõdida, siis peate õppima rahulikkude elanikkude warandust rekwiiserima*). Moritz Schwamm, samm edasi!"

Üks maakaitsewäelastest astus reast välja ja jäi ühe sammumaad teiste ette seisma.

"Kujuta omale ette, et ma rahulik elanik olen..." pööras tema poole leitnant. "Noh, kas tead mis rahuliku elanikuga teha tuleb?"

"Wõib olla — rufikaga kullasse anda?..." küsis Moritz kahewahel.

"Ei, seda tehtakse pärašt. Aga esiotja mis on waja teha? Mõttele piisut! Ei suuda aru saada? Waja tema warandus rekwiiserida, waat' mis! Mõistisid?"

"Mõistisin. Aga kuidas seda... rekwiiserida siis?" — Leitnant astus lähemale, tõmbas temal taskurätiku osawalt taskust ja küsis: „Nägid sa, kuidas ma sinu juurde astusin?"

"Nägin. Miks ma siis nägema ei pidanud?" muigas Moritz Schwamm.

"Ja midagi ei märkanud sa?"

Mooritz waatas imestades ta otsa, krimputas nina, nuusutas õhku ja wastas kahewahel: „Ei... Nagu ei oleks midagi olnud..."

"Aga mis see on?" torflas leitnant taskurätiku temal nina alla.

"See? See on minu taskurätik!" hüüdis Moritz, imestusest filmi pilgutades.

"Dige. Sinu taskurätik. Aga kus ta sul oli?"

"Taskus!"

"Mõistad nüüd, mis rekwiisitsion tähendab?"

"Mõistan. Miks ma siis ei peaks mõistma?" muigas Moritz.

"Tubli pois! Sinust saab asja! Astu oma kohale! Fritz Müller, samm edasi!"

Salga seast astus kelmi filmadega maakaitsewäelane välja.

"Tead sa, mis rekwiisitsion on?" küsis tema käest leitnant.

"Mõndaks jah, mõistan!" wastas Fritz wäledalt ja astus leitnandi ette.

"Tead sa, kuidas rahulikkudelt elanikudelt warandust tuleb rekwiiserida?"

"Dige mul asja nüüd! Dige heaks!" wastas maakaitsewäelane wäledalt ja ulatas ohwitserile tema enese taskurätiku.

"Hästi tubli!" imestas see. „Miksal sa jõudsid? Tubli pois! Astu oma kohta tagasi!"

Üksteise järele astusid maakaitsewäelased reast välja ja näitasid oma osawust. Leitnandi meel oli tuline hea.

"Noh, tänaseks aitab küllalt!" seletas ta wiimats, „homme jatkame edasi. Teg ka lõpetada. Mis kell on?"

Ta pistis käe taskusse ja pomises segaselt: „Pagan wõtku! Kus mu uur on?"

"Ei wõi teada, herra leitnant!" wastasid maakaitsewäelased kooris.

*) Rekwiisitsion — elanikkude waranduse sunniwiisil mõtmine sõjatarwidusteks, kindlaks määratud hinna eest wõi hoopis ilma tasuta.

Armenlaste rüüstamine Türgimaal.

Juba rahu-ajal on armenlased Türgimaalt hulga-kaupa Wenemaale põgenenud, iseäranis suureks aga kaswab põgenejate arv praeguse Wene-Türgi sõja puhul. „Parem sööme Wenemaal heinu, kui Türgimaal leiba," ütlevad põgenenud ja astuwad salkade kaupa Wene wäkke. Põgenemise põhjuseks on peale kõlfgugu rõhumiste weel sageadad „werefamnad", mida türklased usulise sallimatuse pärašt armenlaste seas tihti peale toime panewad. Ühises ettefäändel tapawad türklased pahatõhti terwed külatäied armenlaste-krisklaste maha. Peale Wene-Türgi sõda, 1878. aastal, nõudis Wenemaa Türgi käest uuendust ja paremaid korraldusi armenlaste jaoks, see lubas seda ka, aga kõik jäi endist wiisi. Nüüd wiimats on wiit on küll tunnike lõõnud, mil see julge, tööarmastaja, wiisa ja osaw rahwas oma rõhujate küüsi — Wenemaa abil — jädawalt pääseb.

"Ja rahatotti ei ole... Ja taskuraamatut... Ja sigari-toofi ei ole..." ümises ta, taskudes kobades.

Maakaitsewäelased waatasid tummalt üksteise otsa.

"Poisid!" pööras leitnant nende poole päris kaebliku häälega: „andke mu asjad tagasi! Nad on mulle mälestuseasjadena kallid! Uuri lõin ma... see on, rekwiisitsion ma, tahtsin ma ütelda, ühe Brantsuse markise lossist... Sigari-toofi aga... hm... kinkis, hm... mulle üks Brantsuse polgu-ülem... Andke tagasi, palun teid!"

Maakaitsewäelased waitisid kui haud.

P. G.

Salklaste ausus.

Mõni aeg enne sõda rööwisid soldatid Pommeris öösel ühe herra paljaks.

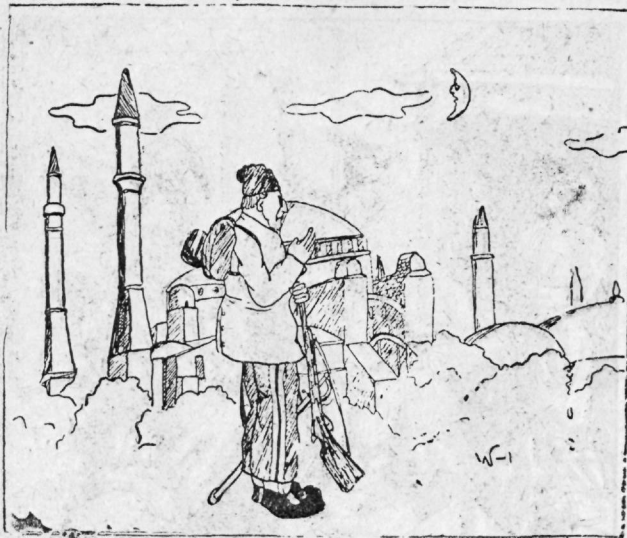
See tõstis roo komanderi ees soldatite peale kaebust.

"Kas teil sel ööl, kui teid rööwiti, seesama west selgas oli, mis praegu, wõi teine?" küsis komander.

"Seesama."

"Noh, siis ei ole minu soldatid rööwinud, sest nad ei oleks teil mitte ainult wosti ära wõtnud, waid ka särgi."

Jäädaw lahtumine.

Türk: Kui Austria nüüd Serbiat ei purusta, siis jumalaga, Europa Türgimaa ja sa ilus Konstantinopol, keda ma rohkem armastan kui wesiipitu ja Mekkat. Willuga feltis lästin Europat walitsema, aga nüüd wifatakse mind fealt hoopis wälja!

Uued ja ajatohased raamatud:

Jahimehe täisraamat.

Täielik püüsitundmine, püüsiheaduse proowimine jne. Pinnukoerte tõud. Koerte kasvatamine ja wäljadpetamine. Mitmesugused jahipidamise wiisid. Tähtsamad jahiloomad ja linnud. Piltidega. Hind 70 kop.

Koduloomade arstimine.

Gobuste, weiste, lammaste, kitsede, sigade, koerte, kodulindude haigused ja arstirohud nende rawitsemiseks. Hind 30 kop.

Suguliseft kaswatuseft ja enesekaswatuseft.

Arst M. J. Potrowskaja. Suwitaw kirjatöö ja soowitaw lastekaswatajatele ja kooliõpetajatele. Hind 50 k.

Uisu sport.

Täielik uisu jooksmise õpetus, 53 joonistusega. Lihtjooks, kiirjooks, kunstjooks, Jäätants. Hind 40 k.

Tellimise aadress: Ревель (Tallinn), „Teaduse“ kirjastus.

Meie Matsi järgmine (25.) sõjanummer ilmub 7. weebruaril.

Telegrammid oma kirjasaatjatest.

Berlinist. Waja ainult elanikele käsk anda, majad lipuehtesse panna, kui igalt poolt üht ja sedasama kuulda on: „Wist oleme jälle tubliste lüüa saanud.“

Wienist. Karfude hind on juba kümnekordselt tõusnud ja kerlib ühtelugu.

Konstantinopolist. Sakslased rekwiiserid sultani haremi.

Berlinist. Riigilaenu piletite ostmisel wõib liigutawaid piltisi näha: kuigi raha tuuakse, kuid laenupaberisi ei wõeta — nendega pärast ikka raha enam ei saa.

Krakowist. Järele jäänud elanikud õpiwad kiireste Wene keelt, ilma selleta ei saa arwatawaste warsti enam läbi.

Warsawist. Sakslased täitsid Willemi soowi: nad on Warsjawis . . . sõjawangidena. P. S.

Kaupluses.

„Siin on kõige uuema mustriga talwerie.“

„Ma kardan, et see warsti wälja pleegib.“

„Olge ikka, see riie on juba kolm aastat mul seisnud, ja näete, kui uus tohe . . .“

Sähwas.

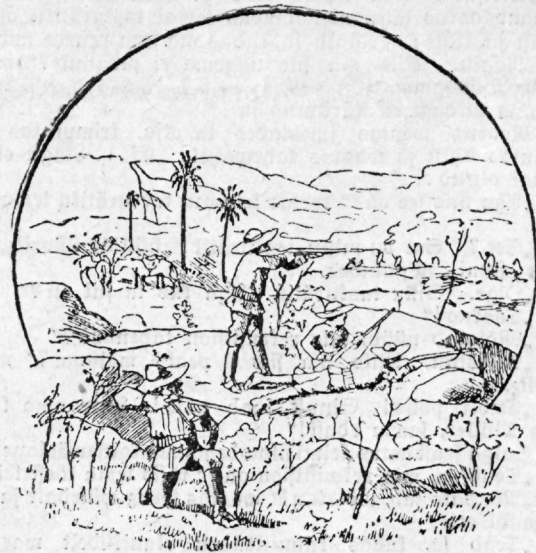
„Wabandage, Olga, aga ma tahaks kangeste üht asja teada saada?“

„Olge nii lahke.“

„Kust kohalt ostate seda puudrit ja puna, millega igapäew oma närtsiwa näo nii wärsteks teete?“

„Teie rumaluse ja harimatuse ladust.“

Peitepilt.

Afrikas läks mäts lahti,
Mätsfjad aga said wastu „wahti.“
Neljja inglasi sa siin pildil näinud —
Kus on aga nende waenlased läinud?

„Meie Matsi“ aasta tellijad saavad hinnata kaasa: Seinatalender 1915. Teaduse tähtsamat 1915. a. — 15 k. Tallinna linna plaan — 25 k. 6 ja 7 Moosese raamat — 2 r. Elutungi awalbused — 6 k. Seitse liiduriigi hümnused — 40 k. Kodune kofk — 1 r.

Järelehtnud „Meie Matside“ eest hoiatame!

Довз. воен. цензурою. Wastutaw toimetaja Jakob Jaason. Tegew toimetaja A. Kreisberg. Wäljaandja J. Muri. M. Schiffer'i trükk, Tallinnas.